

AZ ORSZÁGOS EPIDEMIOLÓGIAI KÖZPONT TÁJÉKOZTATÓJA
A VESZETTSÉG-FERTŐZÉSRE GYANÚS EXPOZÍCIÓ KIVIZSGÁLÁSÁRÓL
ÉS A SZÜKSÉGES TEENDŐKRŐL

BEVEZETÉS

2007. február 15-től megváltozik a veszettség elleni posztexpozíciós oltásokkal kapcsolatos oltóanyag rendelési módja.

Az oltóanyagot a továbbiakban nem az eddig erre a célra szerződött cégtől, hanem az ÁNTSZ kistérségi intézeteitől kell egyedileg megrendelni. Az oltóanyag-rendelés, kiszállítás új rendjéről szóló jelen tájékoztatónak az a célja, hogy elősegítse a zökkenőmentes átállást, és az ország minden területén egységes eljárási rend lépjen életbe:

- a veszettségre gyanús expozíció kivizsgálása, és
- a posztexpozíciós oltások indikációja tekintetében.

I. Az ellátó/oltóorvos feladata

- 1.** Ha **veszettségre gyanús expozíció** a (veszettség-fertőzésnek kitett, vagy fertőző anyaggal érintkezett személy - BNO10: Z2030 - meghatározását lásd *1. sz. mellékletben*) jut az ellátó orvos tudomására, azt dokumentálja a forgalmi naplóban, az érintett személy kartonján, és a *2. sz. mellékletben* megadott forma felhasználásával az eseményről **jegyzőkönyvet** vesz fel.
- 2.** **Megfigyelhető állat** által okozott expozíció (sérülés, benyálazás) esetén a veszettség elleni védőoltás megkezdését a sérülést okozó állat 14 napos állatorvosi megfigyelésétől teszi függővé. **Rövid úton** (fax, telefon) **értesíti a területileg illetékes kerületi állatorvost** a veszettségre gyanús expozícióról, kéri az állat megfigyelését, és ezt **írásban** is megerősít a *4. sz. mellékletben* megadott értesítő felhasználásával.
- 3.** Ha a jegyzőkönyvben rögzített tények alapján (veszett vagy veszettségre gyanús állat által okozott sérülés, benyálazás történt, vagy ha az állat megfigyelhetetlen, vagy ha a megfigyelt állat elpusztul, ill. betegség tüneteit mutatja, stb., lásd *1. sz. melléklet*) az érintett személy **veszettség elleni védőoltásának megkezdését indokoltnak tartja**, akkor köteles haladéktalanul **veszettség elleni oltóanyagot rendelni** az ÁNTSZ **oltóorvos telephelye szerint területileg illetékes kistérségi intézeténél** az esetről felvett **jegyzőkönyv** (*2. sz. melléklet*)

- a) **faxon vagy e-mail-ben** történt továbbításával (a dokumentum letölthető az OEK vagy ÁNTSZ internetes honlapjáról), vagy
- b) **adatainak telefonon** történő közlésével, amelyről az ÁNTSZ kistérségi intézeténél feljegyzés készül (3. sz. *melléklet*), vagy
- c) **személyes kézbesítésével** (az orvos vagy az általa meghatalmazott személy – aki lehet pl. a sérült, a sérült hozzátartozója, egészségügyi dolgozó – által).
4. A telefonon történt oltóanyag-megrendelés esetén az esetről felvett **jegyzőkönyv eredeti példányát 24 órán belül, postán meg kell küldenie** az ÁNTSZ ellátó/oltóorvos telephelye szerint területileg illetékes kistérségi intézetébe.
5. Az oltóorvos a veszettség elleni **védőoltást az oltóanyag kiszállítását követő 24 órán belül** köteles megkezdeni.
6. Az oltóorvos a **védőoltási sorozat befejezése után** azonnal az 5. sz. *mellékletben* megadott formanyomtatványon **jelentést küld** az ÁNTSZ oltóorvos telephelye szerint területileg illetékes kistérségi intézetének.
7. A **fel nem használt oltóanyag** előírászerű tárolása mellett az orvos **8 napon belül gondosodik** a vakcinának az ÁNTSZ oltóorvos telephelye szerint területileg illetékes kistérségi intézetébe történő visszajuttatásáról.
8. A **védőoltás megtagadását** az oltóorvos két tanú jelenlétében köteles írásban rögzíteni (6. sz. *melléklet*).
9. Az ellátó/oltóorvos minden, az ügyel kapcsolatos **rendhagyó, nem várt esemény** bekövetkezésekor köteles az ÁNTSZ területileg illetékes kistérségi intézetét haladéktalanul tájékoztatni.
10. Az ellátó és oltóorvos személye nem minden esetben azonos (ügyelet, sebészet stb.), az eljárási rend azonban egyaránt érvényes az ügy valamennyi résztvevőjére.

Vasár- és ünnepnapokon a rendkívüli, halaszthatatlan oltóanyag beszerzésre mindenütt a helyi feltételeknek, körülményeknek megfelelően kell lehetőséget biztosítani, ez országosan területenként eltérhet egymástól.

II. Az ÁNTSZ KISTÉRSÉGI INTÉZETÉNEK FELADATA

1. 2007. február 15-től folyamatosan biztosítani kell a **veszettség elleni oltóanyagot** az illetékességi területéről érkező megalapozott igények kielégítéséhez.

2. El kell látnia az orvosokat az oltóanyag megrendeléséhez és a surveillance-hoz szükséges nyomtatványokkal/űrlapokkal.
3. **Naponta** szakmailag felül kell vizsgálnia és értékelnie kell az ellátó/oltó-orvostól **beérkezett jegyzőkönyvek/feljegyzések** adatait. Az adatok értékelése során támaszkodhat a 1. sz. *mellékletben* foglaltakra, továbbá a szakmai konzultációs partnerekre vagy a regionális intézet járványügyi szakembereire.
4. Ha a beérkezett adatok **alapján az ügy egyértelműen értékelhető**, azonnali döntést kell hoznia a 6. pont alatt leírtaknak megfelelően, és meg kell tennie a szükséges intézkedéseket (az érintett felek értesítése, az oltóanyag kiadása/kiszállítása).
5. Ha a beérkezett adatok alapján azonnali döntés nem hozható az oltás indokoltságát vagy elvetését illetően, akkor telefonon vagy helyszíni járványügyi vizsgálat során kell kiegészítő információkat beszereznie a sérültnél/állategészségügyi hatóságnál/oltóorvosnál. Ha még ezután sem tud dönteni, igénybe kell vennie a szakmai konzultációs lehetőségeit mindaddig, amíg egyértelmű álláspontra nem tud helyezkedni (6. pont).
6. A döntést követően az intézkedésre két lehetősége van:
- a) a **megalapozott (helytálló indikáción alapuló)** veszethez elleni oltáshoz kiadja az oltóanyagot, illetve intézkedik az oltóanyagnak az oltóorvoshoz történő kiszállításáról.
 - b) „**indokolatlan**” oltóanyag-rendelés esetén tájékoztatja az oltóanyagot rendelő orvost arról, hogy **nem kerül kiadásra** a veszethez elleni oltóanyag, és egyben **felvilágosítja/tájékoztatja**, hogy szakmailag **miért volt téves** az oltási indikáció az érintett esetén.
- A szakmai **értékelést** és az abból következő **intézkedést** minden esetben rá kell vezetni az esemény körülményeit és az oltóanyag rendelést tartalmazó **jegyzőkönyvre/feljegyzésre**.
7. Az oltóanyag-rendelés felvételekor tisztázni kell, hogyan jut el az **oltóanyag az orvoshoz**. Az oltóanyag előírás szerű szállításának biztosítása mellett a kiadási/kiszállítási lehetőségek a következők:
- a sérült személyesen veszi át az oltóanyagot,
 - a sérült hozzátartozója veszi át személyesen az oltóanyagot,
 - egészségügyi dolgozó veszi át személyesen az oltóanyagot,
 - az ÁNTSZ kistérségi intézete az oltási indikáció elfogadását követő 48 órán belül gépkocsit biztosít az oltóanyagnak az oltóorvos telephelyére történő kiszállításához.

8. Az oltóanyag kiadásáról **bizonylatot** állít ki (pl.: „Szállítólevél” „B.10-70/A/V. rsz.”, „Készletkivételezés bizonylat B.Sz.ny. 12-114/V.r.sz.”), amely alapján pontos, naprakész **oltóanyag-nyilvántartást** vezet (pl.: „Anyagszámadás” „C318-44. rsz”).
9. A folyamatos oltóanyag-ellátás biztosítása érdekében a veszethez elleni oltóanyagot a kistérségi intézet
 - a negyedéves oltóanyag-igénylés keretén belül az országos készletből, vagy
 - rendkívüli esemény (csoportos expozíció) miatt szükséges nagyobb mennyiséget az ÁNTSZ területileg illetékes regionális intézetének tartalék oltóanyag-készletéből **igényelhet**.
10. A bármely okból fel nem használt oltóanyag **visszagyűjtéséről** szabályszerűen (bizonylat ellenében, hűtve szállítva) gondoskodik.
11. Folyamatosan figyeli az oltóanyag **tárolásának** körülményeit és felhasználhatósági idejét azért, hogy sem a hűtlánc megszakadása (pl. hűtőszekrény leolvadás), sem a felhasználhatósági idő lejártja miatt ne kerüljön selejtezésre oltóanyag.
12. **Kapcsolatot tart fenn** a kerületi főállatorvosokkal, hatósági állatorvosokkal, önkormányzatokkal.

III. Az ÁNTSZ REGIONÁLIS INTÉZETÉNEK FELADATA

1. Az ÁNTSZ regionális intézete a működési területének megfelelően felveszi a kapcsolatot a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal területi szerveivel és beszerzi a hatósági állatorvosi tevékenységgel megbízott **állatorvosok nevét, elérhetőségét és ellátási területét**.
2. A hatósági állatorvosok adatait az ÁNTSZ kistérségi intézetein keresztül **eljuttatja** a háziorvosokhoz. A hatósági tevékenységgel megbízott állatorvosok adatait minimum évente egyszer **aktualizálja**.
3. Működési területén figyelemmel kíséri **az igazoltan veszett állatok területi előfordulásának** számszerű alakulását. Minderről folyamatosan tájékoztatja az illetékességi területéhez tartozó kistérségi intézeteket.
4. **Koordinálja, felügyeli** a kistérségi intézet lyssa fertőzésre gyanús sérüléssel kapcsolatos tevékenységét, szakmai **konzultációs lehetőséget** biztosít az esetek értékeléséhez, felülvizsgálatához.
5. **Több személyt érintő expozíció** esetén helyszíni járványügyi vizsgálatot végez.